

A VIDÉKI MAGYARORSZÁG A PANDÉMIA KORÁBAN. IX. FALUKONFERENCIA

2021. szeptember 22-24., Pécs, Magtár (Dóm tér 6.)

A KONFERENCIA PROGRAMJA

SZEPTEMBER 22. SZERDA

CSATÁRI BÁLINT EMLÉKNAP. A VIDÉK ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK A PANDÉMIA ÁRNYÉKÁBAN A XXI. SZÁZADBAN

12.00–13.00 Regisztráció, ebéd

13.10–13.35 Megnyitó, Köszöntők

13.40–14.40 **Plenáris előadások I.**

A vidék fenntarthatósága és a jövő forгатókönyvei a pandémia árnyékában

14.40–15.00 *kávészünet*

15.00–16.20 **Panelbeszélgetés**

16.20–16.40 Megemlékezés Csatári Bálint munkásságáról

16.40–17.40 Csatári Bálint emlékszekció

17.40–18.00 *szünet*

18.00–18.50 **Vezetett séta / Szekciók**

18.50–20.00 *Vacsora*

20.00–20.30 Orgonakonzert / Kulturális Program

21.00–22.00 Borkóstoló

SZEPTEMBER 23. CSÜTÖRTÖK

BUDAY SÁNTHA ATTILA EMLÉKNAP. A VIDÉKI MAGYARORSZÁG KIHÍVÁSAI I.

8.30 – 10.00 **Szekcióelőadások**

10.00–10.20 *kávészünet*

10.20–12.30 **Plenáris előadások II.**

A kormányzati tervek a vidék fejlesztésére 2021-2027

12.30–13.30 *ebéd*

13.30–15.00 **Panelbeszélgetés**

15.00–15.20 *kávészünet*

15.30–17.00 **Szekcióelőadások**

17.00–18.30 **Panelbeszélgetés**

19.00–22.00 *Gálavacsora*

SZEPTEMBER 24. PÉNTEK

A VIDÉKI MAGYARORSZÁG KIHÍVÁSAI II.

Szekció előadások

8.30 – 10.00 **Szekcióelőadások**

10.00–10.20 *kávészünet*

10.20–12.30 **Szekcióelőadások**

12.30–12.40 **Konferencia zárása**

12.40–13.30 *ebéd*

A szekciókat, leírásukat és a szekcióvezetők elérhetősége:

<http://falukonferencia.rkk.hu/program.html#>

IX. FALUKONFERENCIA SEKCIÓK

„Mindenkiben rejlik valamilyen tehetség...”

Buday-Sántha Attila emlékszekció

Szekcióvezetők:

Mezei Cecília, egyetemi docens, MATE; tudományos főmunkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete, mezei.cecilia@krtk.hu

Mezei Katalin, egyetemi docens, Széchenyi Egyetem, Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar, mezei.katalin@sze.hu

Buday-Sántha Attila iskolateremtő tevékenységét a szakmai elhivatottságán, a tanítványai és pályatársai önzetlen támogatásán túl az a komplex szemléletmód alapozta meg, ahogyan a kutatási kérdéseit vizsgálta. Ez a komplexitás olyan egyedi, multidiszciplináris pályákra vezette, ami egyszerre tette őt vidékfejlesztővé, agrárgazdásszá és környezetkutatóvá. Úttörő volt ő a modern polihistorok között, s példája nyomán sok tanítvány vállalt fel innovatív, multidiszciplináris kutatási területet. Ez a szekció azon szakembereket szólítja meg, akik tanítványként, pályatársként vagy a saját kutatásaik révén a Buday-Sántha Attila által megkezdett úton járnak akár a szellemiséget, akár a módszertant, akár a vizsgált területet illetően, s azon három fő kutatási területre koncentráltan, amelyben a professzor úr is alkotott: agrár-, vidék- és környezetgazdaságtan és politika.

Többek között olyan kérdéseket szeretnénk körül járni a szekcióban, hogy:

- Hol tart ma Magyarország a környezeti fenntarthatósági felkészültségben?
- Hogyan tud a hazai agrárgazdaság reflektálni a globális kihívásokra és az európai uniós elvárásokra?
- Milyen jövőkép állhat a hazai vidék előtt?

Folytonosság és változás – vidéki nők válaszai a válság(ok)ra

Szekcióvezető:

Váradai Mónika, tudományos főmunkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete,
varadi.monika@krtk.hu

A szekcióba olyan előadókat várunk, akik kutatóként, aktivistaként, szakértőként foglalkoznak a vidéken élő, dolgozó nők legkülönbözőbb csoportjainak élethelyzetében, stratégiáiban, családon és közösségeken belüli pozíciójában tetten érhető változásokkal. Ezeket a változásokat gyakran gazdasági, társadalmi, ökológiai, nem egyszer személyes válságok idézik elő, amelyekre sokféle válasz adható. E felhívásban csupán néhány példát említhetünk. A gazdaság válsága igen heterogén státuszú nőket készítetett arra, hogy külföldön vállaljanak bentlakásos idősgondozást, s váljanak a család legfőbb kenyérkeresőjévé. Megint mások városból költöznek vidékre, hogy ott régi/új megélhetési módokat, egyéni és közösségi szinten egyaránt fenntartható életformát teremtve gazdálkodjanak, vállalkozzanak. S nem kevesen dolgoznak olyan civil szervezetekben, kezdeményezésekben, amelyek célja, hogy a válsághelyzetekben segítsen a rászorulókon, hogy velük közösen dolgozzanak egy élhetőbb vidék megteremtésén.

Várjuk mindazok jelentkezését a szekcióba, akik szívesen szólaltatnák meg a vidéken élő nők hangját!

Tervezés és programozás vidéken – hazai és Európai Unió tervezési tapasztalatok

Szekcióvezető:

Finta István, tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete,
finta.istvan@krtk.hu

A tervezés a jövőalkotás meghatározó tevékenysége, melynek tartalma, módszerei, minősége alapvető hatást gyakorol a vidéki térségek fejlődésére; emiatt a szekció munkája a következő kérdésekre fókuszál:

- mely programok (uniós forrásból táplálkozó programok, pl. TOP, LEADER, hazai forrású programok, pl. Magyar Falu program, Felzárkózó Települések programja) képesek hatni a magyar vidék fejlődésére, melyik, milyen eredményekre volt képes;
- a tervezés (hazai, és uniós egyaránt) mennyiben érzékeny a területi sajátosságokra, a területi különbségekre, milyen társadalmi, gazdasági, környezeti sajátosságok, és kihívások jellemzik a magyar vidéket;
- melyek azok a tervezési, fejlesztési módszerek, amelyek leginkább képesek a vidék fejlődésének szolgálatába állni (top down-bottom up, részvételen alapuló, centralizált modellek, stb.), mi jellemzi a hazai tervezési rendszert, és fejlesztéspolitikát a XXI. században;
- a tervezést elősegítő intézményrendszerek, hálózatok működési tapasztalatai.

A helyi termékek és az új gasztronómiai kínálatok növekvő szerepe a vidéki turizmusban

Szekcióvezető:

Gonda Tibor, adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar,
gonda.tibor@ktk.pte.hu

A vidék speciális és egyedi erőforrásainak a turisztikai hasznosítása egyre inkább gazdasági érdekké válik. A falvainkban felhalmozódott természeti, kulturális, építészeti, gazdasági-gazdálkodási örökség, valamint a helyi termékek előállításában megnyilvánuló gazdasági kapacitás jobb értékesülésének egyik dimenzióját a turizmus fejlesztése hordozza. Ezt segíti elő az is, hogy a turizmus keresletét napjainkban már egyre erőteljesebben az egyedi kínálat keresése jellemezi. A turisztikai fogyasztók egy részénél felerősödött az értékorientáció és az új ismeretek iránti motiváció. Táji értékeinknek megőrzése, az egyedi szolgáltatási kínálatot biztosítani tudó turisztikai létesítmények folyamatos fejlesztése, a turisztikai infrastruktúra és kínálat integrált korszerűsítése elengedhetetlenül szükséges az értékorientált, individuális turisták alkotta vendégkör vonzásához és megtartásához. A szekció keretében a vidéki turizmusfejlesztés innovatív lehetőségeivel, és a turisztikai termékfejlesztés új trendjeivel kívánunk foglalkozni, úgy, hogy fokozottan fókuszálunk a gasztroturizmusra, és a helyi termékek turisztikai hasznosítási lehetőségeire.

Önkormányzati szerepvállalás a vidékfejlesztésben

Szekcióvezető:

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja (regionális tudomány), kutatóprofesszor, KRTK Regionális Kutatások Intézete, palne.kovacs.ilona@krtk.hu

A szekció munkája a helyi önkormányzatok helyi fejlesztési tevékenységére koncentrál. A helyi fejlesztés alatt értendő nem csak a helyi gazdaság segítése, beleértve a foglalkoztatást, infrastruktúra kiépítését, hanem a helyi közszolgáltatások, a helyi életkörülmények fejlesztése is. A vidéki, periférikus térségek önkormányzatai mindkét fejlesztési területen hátrányokkal küzdenek.

A szekció arra keresi a választ, hogy milyen állami beavatkozással és helyi kezdeményezésekkel lehet a hátrányos helyzetet enyhíteni. Milyen szerepe lehet a megyei önkormányzatoknak, illetve az önkormányzati együttműködéseknek?

Természetesen a szekció fogad olyan előadásokat is, amelyek a járványhelyzet speciális kihívásaival foglalkoznak kormányzati/önkormányzati téren.

Körforgásos gazdaság esélyei a vidéken

Szekcióvezető:

Varjú Viktor, tudományos főmunkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete,
varju.viktor@krtk.hu

A körforgásos gazdaság mára megkerülhetetlen kérdéssé vált megújuló, újrainduló világunkban. A körforgásosság irányába történő elmozduláshoz új üzleti modellek, (meg)új(ított) szemlélet, a régi-új ötletek újjáélesztése szükséges. Ehhez azonban az egész rendszer megváltoztatására szükség van, úgy az üzleti, mint a kormányzati vagy civil szférában, s nem utolsósorban a mindennapi életünkben, szokásainkban.

A területi kutatások nagyrészt a nemzeti, vagy városi metabolizmus köré szerveződtek eddig. De milyen lehetőségei vannak a vidéknek, a vidéken élőknek? Hogyan, milyen módszerekkel tudják a vidék szereplői átállítani a lineáris gazdasági folyamatokat körforgásos szemléletűre? A szekció olyan előadás-javaslatokat vár, amely ezen kutatási kérdésekre keresi a választ.

Társadalmi, gazdasági folyamatok térbelisége- vidék a válság alatt és után

Szekcióvezető:

Nagyné Molnár Melinda, egyetemi docens, MATE Fenntartható Vidékfejlesztés Tanszék, melindamolnar@yahoo.com

Az elhúzódó, több hullámban érkező járvány nem csupán népegészségügyi kihívásokat hozott. Az ember, úgy is, mint a fogyasztás-termelés, a humán-ellátórendszer szereplője, a helyi civil közösségi létezés alanya és szervezője merőben új kihívásoknak kellett megfeleljen. Új megvilágításba kerültek a rövid ellátási láncok, az élelmezés biztonság, és a biztonságos élelmiszer fogalomköre, a mezőgazdaság stratégiai szerepe. Megoldást kellett találni arra is, hogy a gazdaság átmeneti leállásának következményeként a vidékről a városi munkahelyekre ingázók, vagy éppenséggel a külföldön dolgozók visszatértek otthonaikba. Az oktatás, egészségügyi ellátás, a szociális gondozás intézményrendszere a beszűkült térbeli lehetőségek ellenére is meg kellett találja a módját annak, hogy a vidék se maradjon ellátatlanul. Érdemes számításba venni a kényszerűen újragondolt intézményi működések, ellátások, megélhetési alternatívák, közösségi szerveződések pozitív, negatív tanulságait az újragondolt földrajzi (és kiber) térstruktúra járványhelyzetben megszületett lehetőségeinek tükrében.

Fontos volna megtudni azt is, hogy vajon jöttek-e létre új térbeli törésvonalak a társadalomban/gazdaságban, avagy a meglévők módosultak-e, nem csak a szigorú értelemben vett lokális (település) szinten, de akár nagyobb területi léptékben.

Vidéki dzsentrifikáció és falusi turizmus a pandémia idején

Szekcióvezető:

Nemes Gusztáv, tudományos főmunkatárs, Budapesti Corvinus Egyetem Vállalkozásfejlesztési Intézet, nemes23@gmail.com

Az elmúlt év óriási változásokat hozott ebben a témában (is). A vidéki turizmus a járványhelyzet miatt először leállt, aztán hihetetlen mértékben felpörgött. Ugyanakkor a pandémia nyomán kiszélesedő távmunka illetve a távoktatás alapvetően változtatta meg a vidékre költözés (dzsentrifikáció) lehetőségeit, sokan 'leköltöztek' az eddig csak nyaralóként használt ingatlanokba. A világjárvány egyrészt felerősítette, másrészt új mederbe terelte a vidék átalakulási folyamatait, és az egész jelenséget a nemzetközi tudományos érdeklődés homlokterébe emelte.

A szekcióba olyan előadásokat várunk, amelyek a következő témákat járják körül:

- A falusi turizmus milyen változásokon ment keresztül a pandémia hatására, milyen változásokat (gazdasági, társadalmi, kulturális) okoz minden a vidéki térben (pl. látogatónyomás, ingatlanárak változása, társadalmi, kulturális feszültségek, humán kapacitás bővülése, stb.)?
- A nyaralótulajdonosok és más szereplők vidékre költözéssel/dzsentrifikációval kapcsolatos attitűdjei (illetve gyakorlatai), a változás fő előidéző okai és tényezői? (pl.: objektív lehetőségek változása - távmunka, távoktatás - biztonságra, egészséges életmódra törekvés, jobb életminőség, stb.) és következményei a vidéki térségekre nézve (gazdasági, társadalmi, kulturális hatások)
- A falusi turizmus és a vidékre való vándorlás trendje mivel jár a helyi fejlesztési lehetőségek számára?
- Mi a szerepe mindebben a digitalizációnak, az online világ nyújtotta lehetőségeknek, eszközöknek?